

VESELÉ VELIKONOCE

Od posledního čísla uteklo mnoho vody, stalo se hodně věcí a už jen tři měsíce a jsou velké prázdniny. Pro letošní deváťáky toho bylo a je hodně. Účastnili se stužkovacího plesu, vybrali si školy a tedy jejich budoucí profese, a teď netrpělivě čekají na nějaké zprávy, zda už jsou přijati, nebo kdy půjdou dělat přijímačky. Ale než vyjdou tak je toho ještě hodně čeká, obhajoba absolventských prací před komisí, některé přijímací řízení, rozloučení na obecním úřadě a spousta dalšího...

Ale nebudu předbíhat. Tohle číslo je zaměřeno hlavně na Velikonoce. My holky zrovna tento svátek nemáme moc v lásce, ale naopak kluci si tento svátek vysloveně užívají. Holky mohou bez protestů zmrskat a ještě za to dostanou sladké nebo nějaký ten peníz. Více o tradicích, zvycích, vtipcích si přečtete na dalších stranách: P...

Krásné Velikonoce přeje školní časopis

P.S Kluci , zkuste holky trochu šetřit, alespoň na tolik , ať si mohou bez bolesti sednout.

KRASLICE

Vyřezávaná kraslice Velikonoční kraslice je natvrdo uvařené nebo vyfouknuté, duté vejce ozdobené různými výtvarnými technikami. Sloužilo ženám a dívkám o Velikonocích jako odměna pro koledníka za tzv. pomlazení, čili vyšlehání pomlázkou.

HISTORIE

Od pradávných dob bylo vejce symbolem zrození a života. V dávné historii se vejce vkládala do hrobů zemřelých. Zlatě obarvené vejce bylo objeveno v královské hrobce v Sumeru. Věřilo se v magickou moc vajec a k jejímu posílení se pomalovávala různými magickými ornamenty. Magie postupně vymizela, zůstaly jen ornamenty převážně abstraktní nebo rostlinné a zvířecí motivy symbolizující přírodu probouzející se k životu.

TECHNIKY

Ošatka velikonočních vajíček zdobných technikou batikování. Technik zdobení vajec existuje řada, od nejjednodušších, jakými nereliéfní kresba voskem nebo jednoduché batikování, přes složitější, další polepování slámou či sítinou a

vyškrabování, neboli gravírování. Další, poměrně komplikovanou technikou je drátování, patrně nejkomplicovanější je pak prořezávání. Tyto dvě techniky ovšem nepatří ke klasickým, ale jedná se o vcelku moderní způsoby. Stále častěji se vyskytuje polepování vajíček obtisky či samolepkami s různými obrázky.

VELIKONOCE V JINÝCH STÁTECH

Tradice zdobení vajec není zaznamenána pouze na našem území, i když každá země si je může vysvětlit svým způsobem. Musíme si také uvědomit, že každá země má jiné materiální zabezpečení, což se samozřejmě odráží v tradicích.

Africký lid tak už nejméně 15 000 let zdobí pštrosí vejce. Nejstarší skořápky s opracovaným otvorem byly užívány jako láhve na vodu, jsou spojovány se střední dobou kamennou. Často byly zapečetěny včelím voskem nebo trávou a zakopávány pod zem jako zásoby vody. Na Kalahari bylo takto nalezeno několik stovek pštrosích vajec. Vyrývání vzorů často probíhalo delší dobu, tedy i během užívání po jeho vyrobění. Používali k tomu kamenné i kovové nástroje. Po ukončení bylo rytí zbarveno černě (dřevěné uhlí) nebo červeně (hlína). Vzory jsou většinou ve tvaru žebříků nebo mřížky. Ani dnes však nemůžeme s jistotou říci, jaké vzory převládaly, protože se dochovalo velmi málo exemplářů. Domníváme se, že účel byl pouze dekorativní. Zřídka se opakující charakter designu vedl k předpokladu, že neměl označovat vlastnictví. Rytce tím nevyjadřoval výhradní vlastnictví, nýbrž naopak. „Takové věci byly široce sdíleny a dokonce směňovány v jakési síti „hxaro“, což byla síť darů, která měla zabezpečovat sociální vztahy“. Kromě účelu uchování vody byly používány také jako pudřenky, dary zemřelým na jejich poslední cestě a jiné. Vysoce zdobené příklady z 20. století na výstavách by mohly dokonce odrážet turistický ruch, který jde zpátky o několik století. Dnes jsou tyto propracované ryté skořápky k dostání po celé jižní Africe.

Na Zakarpatské Rusi slaví tento svátek jako u nás hrami, písněmi a tancem. Jistě stojí za to uvést zvláštní hru, či spíše rituální tanec se zpěvy, který se jmenuje „Pohrebenije Kostrubonka“. Kostrubonka znázorňuje umírající zimní paprsek. Dívky stojí v kruhu, jehož středem je Kostrubonka. Ta se za zpěvu truchlivých písní těchto dívek pomalu klátí k zemi. Náhle však děvčata začnou zpívat písně veselé, čímž jakoby probudí nový jarní paprsek k životu. Na tento popud se dívka uprostřed kruhu zvedá a jde směrem k vyvolenému muži.

Jiným zvykem je házet skořápky velikonočních vajíček do řek a potoků, což prý má vliv na plodnost hus a kachen. Neustálý zvuk řehtaček a klapáček zase kladně působí na rojení včel.

Vydáme-li se na sever, ocitneme se v Norsku. Mnoho lidí si bere od čtvrtka do pondělí volno a odjíždí do hor. Proč právě do hor? Tuto tradici vysvětluje pověst o prvním Norovi, který byl zván kmenovým hlupákem. Na konci ledovcové éry opustil svůj kmen na jihu Evropy a vydal se na sever. Na základě této pověsti se každoročně vydávají Norové za ledem a ne za sluncem.

V jiné severské zemi Švédsku se nesmí po celou dobu velikonočního času oddávat ani křtít. Velikonoce začínají Palmovou nedělí, kdy si lidé připomínají triumfální vstup Ježíše do Jeruzaléma. V katolických zemích je to den radostných pochodů lidí nosících listy palmy, které ukládají před obrázek Krista. Vzhledem ke klimatu ve Švédsku se začínají používat k tomuto procesu vrby. Lidé si pak větve přinášejí do svých domovů a kanceláří, kde obrazí listím. Švédský lid věří, že jsou během Velikonoc velmi aktivní čarodějnice a jejich černá síla sílí. Na Zelený čtvrtek vylétají na košťátech obcovat s ďáblem.

Románské jaro s sebou přináší kouzlo antických zvyků. Je velmi fascinující vidět sedláky krásně oblečené do jejich národních kostýmů, se zapálenou svíčkou v rukou, shromažďující se o půlnoci okolo kostelů, aby slavnostně vyslovili: „Ježíš Kristus vstal z mrtvých“. Všude okolo kostelů, na kopcích nebo na rovinách, zapalují oheň a zpívají Pochválen buď Ježíš Kristus. Po bohoslužbě odcházejí lidé se zapálenými svíčkami do svých domovů, kde cinkají velikonočními vajíčky.

Tak jako v mnoha státech východní Evropy, tak i v Litvě, jsou Velikonoce velmi důležitým svátkem, který je provázen spoustou tradic a speciálního jídla. Mnoho druhů jídel je podobných pokrmům v Polsku nebo Rusku, i když názvy mohou být trochu odlišné. Nejoblíbenějším jídlem je „Paska“: je to sladký tvaroh - něco na způsob tvarohových koláčů bez těsta. Tradičním tvarem tohoto tvarohu je pyramida. Jako příloha se podává sladký šafránový chléb.

Pro všechny Mexičany, kteří vyznávají katolickou víru, je velmi důležitá doba půstu. Míní se tím čas pokání, povídání si a čas modliteb. Oslavy začínají na Popelavou středu, kdy se lidé shlukují okolo

farního kostela, kde svou přítomností potvrzují víru, že žijí a modlí se k Bohu. Na první pondělí půstu, prochází celé procesí věřících hlavními ulicemi města a prosí o milost za své hříchy. Během tohoto času se jí tradiční delikatesní tzv. Capirotada - druh desertu, který se připravuje z nakrájených okoralých rohlíků, hrozinek, másla, mléka, sýru, hnědého cukru, rajčat, cibule, jitrocele a dalších tajemství mexické kuchyně. Zní to jako strašná kombinace, ale je to velmi populární pokrm. Poslední den před Velkým pátkem sestavují lidé ve svých domovech oltáře znázorňující „Naše slečna žalostná“ a zdobí ho růžovými papírovými kytkami, bylinkami, fialkami a svíčkami, rozmanitými figurkami znázorňující příběh spasení. Návštěvám se podávají čerstvé ovocné šťávy.

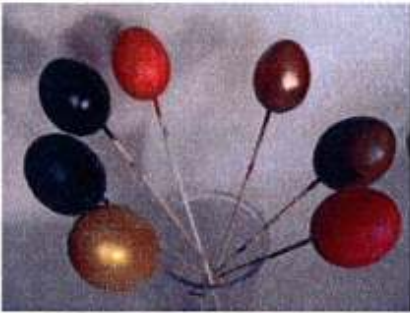
Křesťanské kostely na celém světě si připomínají ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše Krista, lidé na celém světě vycházejí do ulic a sdělují si navzájem radost z příchodu jara.

Gravírovaná neboli vyškrabovaná vajíčka

návod jak si je doma snadno vyrobit

Vyfouklé vajíčko natřete. U černé většinou stačí jedna vrstvička, barevné přetírám dvakrát.

Barvu nechejte pořádně zaschnout.

Při vyškrabování jsem se inspirovala například vzory z ubrousků.

Malá vychytávka na předmalování linek - z kartonu nebo z překližky si vyrobte šablonu, díky které si na kraslice překreslíte rovné čáry a vzor se vám díky nim "potká".

Na vyškrabování používám kulatou frézku - buď tu která je přímo v příslušenství vrtačky nebo ještě lépe diamantovou frézku 1mm či 1,8mm na gravírování skla - ta je ostřejší a jde to s ní rychleji. Frézky najdete v nabídce našeho [e-shopu](#) v sekci Pomůcky a nástroje a budou se vám hodit i na vrtání dírek při madeirovém zdobení kraslic.

Uchopte kraslici do dlaně a škrábejte - jde to celkem rychle, jen se připravte na nepříjemný zvuk a spoustu prachu.

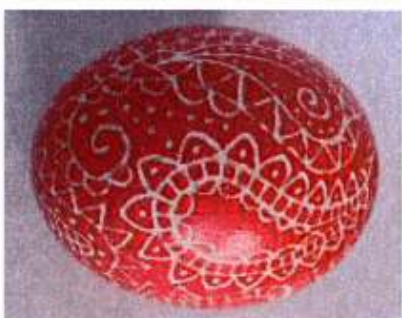
Hotová kraslice je zaprášená a matná. Aby získala lesk otřete ji ubrouskem navlhčeným v dětském (nebo klidně stolním) oleji. Doporučuji aplikovat 2x až 3x v intervalech cca 3hodiny, protože první natření většinou vsákne skořápka :-))

Výhodou dětského oleje je i jeho vůně, takže vám kraslice budou i pěkně vonět.

Další ukázka inspirace motivy z ubrousku.

A vyleštěno.

A na závěr pár básniček

1 HODY, HODY

Hody, hody doprovody,

já jsem malý zajíček,

utíkal jsem podle vody,

nesl košík vajíček.

Potkala mě koroptvička,

chtěla jedno červené,

že mi dá lán jetelíčka

a já říkal: Ne, ne, ne.

Na remízku mezi poli,

mám já strýčka králíčka,

tomu nosím každým rokem,

malovaná vajíčka.

2 Ťuky ťuky

kdo to ťuká,

kdo to ťuká na vrátka,

To slepičce z vajíček

vylíhla se kuřátka.

Píp, píp pípají, křídýlkama třepají

a těší se světu,

vždyť zima už je dávno pryč

a jaro už je tu.

3 Slepíčka

Kropenatá slepička
snesla bílá vajíčka,
obarvím je, vymaluji,
všechny chlapce podaruji,
pentličky si nastříhám,
na pomlázku jim je dám.

4 Hody, hody II.

Hody, hody
Hody, hody doprovody,
dejte vejce malovaný!
Nedáte-li malovaný,
dejte aspoň bílý,
šak vám za to slepička
snese zase jiný,
v komoře v koutku,
na zeleném proutku.

5 Pomlázka

Upletl jsem pomlázku,
je hezčí než z obrázku,
všechny holky, které znám,
navštívím a vymrskám.
než mi dají vajíčko,
vyplatím je maličko.

6 Velikonoční pondělí

Na velikonoční pondělí
čekám, co pomlázka mi nadělí.
Malované vajíčko anebo zajíček
víte, kolik tady znám holčiček ?
U každé zazvoním, vyšlehám zadeček
na velikonoční pondělí se těším
jsem přece chlapeček

7 Koledníček

Já jsem malý koledníček, tetičko
přišel jsem si pro červený vajíčko.
Pro vajíčko červený,
pro koláč bílý, jsem-li já vám, tetičko,
koledníček milý?

8 Panímáma

Panimámo zlatičká, darujte nám vajíčka,

nedáte-li vajíčka, uteče vám slepička

do horního rybníčka

a z rybníčka do louže

kdo jí odtud pomůže Já jdu na pomlázku

Já jdu na pomlázku,

nohy bosý mám,

posadte mě na lavici,

ať se zvoňejvám.

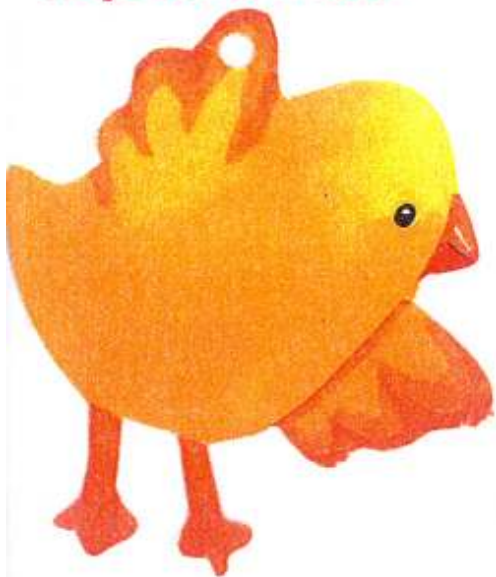
Pomlázky mně dejte,

nic se mi nesmějte,

ať jdu zas jinam.

Koleda

Šuby ryby,
mastné ryby,
dávej vejce do korbáča,
k tomu ešte kus koláča,
naposledy groš,
už je toho dost!

Malý světoběžník

Navštíví nás zakrátko

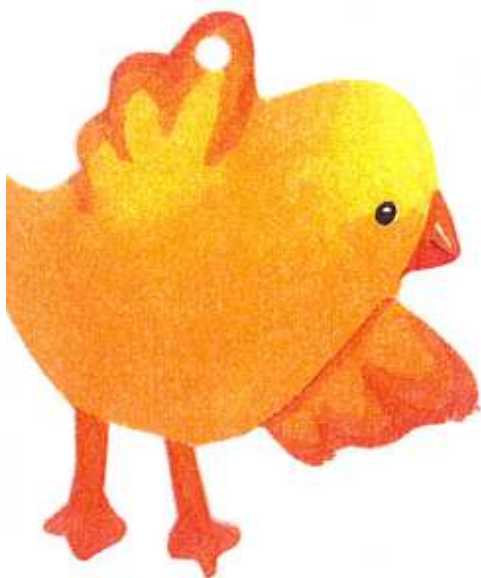
malé žluté kuřátko,

Velikonoce nám všem nese,

no tak, lidi, radujme se,

svátky jara přichází

a pohoda je provází

Vrba se rmoutí

Vrba se rmoutí,

že přišla o proutí,

uřízli jí větve,

teď je zdobí pentle.

Proč jen?

Hlavou kroutí.

Vždy na jaře

si steskne

